

ProIN

Dvojmesačník
Slovenského
centra
produktivity

Cena 2,49€

4

2012
ročník 13

Produktivita a Inovácie

Z obsahu čísła:

Profesor Milan Gregor
hodnotí 15 rokov
Národného fóra
produktivity

Predstavujeme
Strojnícku fakultu
Žilinskej univerzity

Kia dosahuje
rekordné výsledky

O cieľoch fínskej firmy
K. Hartwall hovorí jej majiteľ
John Hartwall
/čítajte na strane 8./

ČASOPIS PRE STREDNÝ A VRCHOLOVÝ PODNIKOVÝ MANAŽMENT

Konkurenčná schopnosť Slovenskej republiky:

Ľudia - vzdelanie - inovácie - priemysel

Kvantitatívne metódy v priemyselných podnikoch

Zvýšte hodnotu svojho podniku zlepšením logistických procesov

FactoryCAD a FactoryFLOW - logistické nástroje Tecnomatixu

Priame zahraničné investície v období recesie

Elegantné a ultraľahké: celokovové dvojmiestne lietadlo VIPER SD - 4

Zuzana Kuglerová,
Foto: autorka

Prvýkrát som si ho mohla pozrieť na tohtoročnom strojárskom veľtrhu v Nitre. Priznám sa, že už na prvý pohľad mi uçarovalo. Elegantná línia krídel, štíhly trup, farby, ktoré ľahodili očiam. Prvý dojem neskôr prehĺbila dôkladnejšia prehliadka vystaveného modelu. Pripomínal vážku, aj keď slovo viper v angličtine znamená zmlja. A hoci lietadlo pevne stálo podvozkom na zemi, vedela som si predstaviť, ako sa vznáša na oblôhe, ako ju brzdí a pretína.

Prvý pocit? Túžba. Chut' sadnúť si na miesto pilota a vyskúšať si ho.

Za ten čas, čo som bola na veľtrhu v Nitre, som sa naň bola viackrát pozrieť. Jednoducho sa mu nedalo odolať. A keď toto krásne, štíhle a elegantné lietadlo dostalo neskôr prestížne ocenenie „Strojársky výrobok roka 2011“, rozhodla som sa, že vypátram jeho tvorcov. Netušila som, že ma dovedie k ľuďom, ktorých podnikateľský osud je natoľko zaujímavý, že by si zaslužili samostatnú reportáž aj vtedy, keby ich lietadlo nebolo ocenené.

Ak by sme nechali prehovoríť strohú reč faktov, povedali by nám o vystavovanom lietadle toto:

Viper SD-4 je celokovové dvojmiestne ultraľahké lietadlo určené na športové, zábavné a rekreačné lietanie. Je to elegantný jednomotorový dolnoplôšnik v dvojmiestnej konfigurácii so sedadlami vedľa seba. Priestranná, moderne ladená kabína zaručuje pohodlie a fantastický výhľad. Ku komfortnejšiemu riadeniu lietadla prispievajú najmodernejšie letové, navigačné, komunikačné a špičkové monitorovacie systémy s veľkými LCD displejmi / tzv. GLASSCOCKPIT/

zaručujúce vynikajúci prehľad. Širšej verejnosti bol prvý krát predstavený na výstave Aero Friedrichshafen v roku 2007. Od tej doby si našiel na Slovensku a v zahraničí veľa priaznivcov a jeho letové vlastnosti oceňuje množstvo spokojných majiteľov a prevádzkovateľov po celom svete. Pred samotnou distribúciou prechádza lietadlo náročnou výstupnou kontrolou zameranou na overovanie kvalitatívnych vlastností. Výroba lietadla je realizovaná skúsenými odborníkmi z odborov letectva a leteckej techniky. Lietadlo má početné certifikácie v Európe a tiež v USA.

Čo prezrádza na lietadlo internet

Tento krásny dolnoplôšnik si počas svojej existencie už získalo srdcia mnohých fanúšikov, ktorí sa rozhodli, že ho jednoducho „chcú“. Pri pohľade naň nie je žiadna pochybnosť, že podobných fanúšikov bude pribúdať. Je však vždy dobré pred samotným rozhodnutím „toto chcem“ preveriť si, čo to vlastne chcem. V tomto prípade výborne poradí webová stránka <http://www.tomarkaero.com/sk/lietadlo-viper-sd-4/informacie-o-lietadle-viper-sd-4.html>, kde sa záujemcovia o kúpu lietadla môžu dočítať:

Trup lietadla tvorí pološkrupinová priehradová konštrukcia tvorená výstupami a duralovým potahom, kýľová plocha je integrálnou súčasťou trupu. Motorový priestor je od priestoru pre posádku oddelený oceľovou požiarou stenou. Kridlo lietadla je celokovové obdĺžnikového tvaru jedonosníkovej konštrukcie s pomocným nosníkom. Kridlo je vybavené krídelkom, štrbinovou vztlakovou klapkou ovládanou elektricky v troch polohách a palivovou nádržou. Konce krídel sú opatrené kompozitovými oblúkmi.

Chvostové plochy sú klasického usporiadania. Vodorovné chvostové plochy tvoria priebežný stabilizátor s pravým a ľavým výškovým kormidlom, ktoré sú navzájom spojené predlohou riadenia. Výškové kormidlo je vybavené vyvažovacou ploškou ovládanou elektricky. Zvislé chvostové plochy lichobežníkového tvaru tvoria kýľová plocha a smerové kormidlo.

Kabina lietadla je usporiadaná so sedáčkami vedľa seba, je prekrytá čírym alebo tónovaným krytom zabezpečujúcim mimoriadne dobrý výhľad. Prekryt kabiny sa odklápa smerom hore a dozadu. Uzatváranie kabíny je dvojbodové ovládané dvoma nezávislými kľúčkami po stranách prekrytu s možnosťou jej uzamknutia. Kabína je vybavená dvoma po stranách trupu umiestnenými vetracími otvormi a je vetraná náporom prírodného vzduchu nad prístrojovým panelom bez možnosti regulácie prietoku vzduchu.

Podvozok lietadla je trojkolesový predného typu. Hlavný podvozok tvorí kompozitové pružiny, kolesá hlavného podvozku sú brzdzené hydraulickými kotúčovými brzdami. Brzdy sú ovládané centrálnou pákou umiestnenou na stredovom paneli medzi pilotnými sedadlami. Predný podvozok je odpružený gumovým povrazom, predné koleso je riaditeľné. Kolesá podvozku sú vybavené aerodynamickými krytmi.

Palivová sústava je tvorená dvoma v krídlach integrovanými uzamykateľnými nádržami opatrenými plavákmí palivomerov a odkalovacím ventilom, palivovým potrubím, hlavným palivovým ventilom, palivovým filtrom a elektrickým zaplavovacím čerpadlom.

Motor - do lietadla je montovaný motor Rotax 912 ULS/5 - štvrtaktý štvorvalec typu boxer, hlavy valcov sú chladené kapalnou, stále vzduchom. Motor je vybavený reduktorom a dvoma karburátormi.

Vrtuľa - na lietadle je možné použiť pevnú aj nastaviteľnú vrtuľu. Dodávaná vrtuľa je volená vzhľadom k dodanému motoru tak, aby z hľadiska povolených otáčok neobmedzovala prevádzku lietadla pri povolených režimoch prevádzky.

Riadenie lietadla je zdvojené, klasicky usporiadané. Výškové kormidlo a krídle sú ovládané cez sústavu ťahiel, smerové kormidlo lanami. Viper SD-4 je dodávaný s trojbodovými bezpečnostnými pásmi.

Príslovie „Za všetkým hľadá ženu“ v tomto prípade neplatí

Pretože za lietadlom VIPER SD-4 treba hľadať muža. Keď hľadať, tak hľadať - povedala som si a rozhodla sa najst' toho, kto má „na svedomí“ túto krásnu lietajúcu eleganciu. Každé hľadanie má v sebe prvky dobrodružstva: treba počítať s neočakávaným, s prekvapeniami, s cestou za neznámymi ľuďmi na miesta, kde sme ešte neboli.

Tá moja ma zaviedla do firmy TOMARK v Prešove, konkrétne za jej generálnym riaditeľom Ing. Danielom Tomkom.

V konferenčnej miestnosti, kde ma ponúkli kávu, bolo čo obzerat'. Ocenení zo slovenských, ale aj svetových výstav tu bolo viac než dost'. Čoskoro som mala pred sebou aj človeka, ktorý spojil nielen svoj životný osud, ale aj osud svojej rodiny s firmou TOMARK.

Už po prvých slovách generálneho riaditeľa, Ing. Daniela Tomka som pochopila, že mám pred sebou muža stelesňujúceho poctivého slovenského podnikateľa, ktorý sa vie popasovať s problémami, vie vyhodnotiť, čo je pre neho prospešné, čo mu môže uškodiť, má silné národné povedomie a chráni svoje podnikateľské prostredie. Kedysi, v devätnástom storočí sa takémuto typu mužov hovorilo „rododub“. Neviem, či moderný jazyk poskytuje adekvátny výraz k tomuto slovu.

Lietadlá boli chlapčenským snom Daniela Tomka. Nie je na tom nič zvláštne, podobné sny mali aj iní muži. S troškou zveličenia sa dá povedať, že mnohí z nich prestali svoje detstvo za plotom letiska a pozorovali lietajúce zázraky vzšňajúce sa po oblohe. Daniel Tomko však dokázal svoj chlapčenský sen zrealizovať a dať mu konkrétnu podobu. Jednoducho začal tie lietajúce zázraky vyrábať za pomoci rovnakých naďencov, (napr. otec a syn Dobrovíčovci), ako je on sám. Po prvom vyrobenom lietadle prišlo druhé, tretie... Dodnes ich vo firme TomarkAero vyrábili štyridsať. Treba dodať, že divízia „aero“ je súčasťou výrobného procesu firmy TOMARK, ale nie jedinou, aj keď dôležitou a prestížnou. Daniel Tomko s rovnakým zápálom a entuziazmom rozpráva aj o ďalších komponentoch, ktoré sa v TOMARK-u vyrábajú.

Je viacerých faktorov, ktoré na tomto mužovi zaujmú. Jedným z nich je napríklad aj to, že vo veku, keď iní odchádzajú do dôchodku, dokázal dať „druhý dych“ svojej firme a roztočiť ju na pln obrátky. Zaujímavý, aj keď kontroverzný je aj jeho názor na čerpanie z fondov EÚ. Podľa neho totiž deformuje slovenské podnikateľské prostredie tým, že zvyhodňuje určitú skupinu podnikateľov, uľahčuje im cestu na trh a vytvára umelé podmienky, ktoré sú však bez pomoci fondov neudržateľné.

Firmu TOMARK postavil na nohy zo svojich vlastných rodinných finančných prostriedkov. Prítom je to jedna z najúspešnejších firiem v regióne, ktorá zamestnáva cca 400 ľudí. Konečná výslednica jeho snáh sa dá nazvať podnikateľským úspechom na slovenský spôsob. A keď počúvate životné skúsenosti tohto muža, tak máte chuť dať pred ním dole z hlavy pomyselný klóbk nielen preto, že premenil na skutočnosť svoj chlapčenský sen o lietadle.

Ešte silnejším momentom, ktorý vzbudzuje úctu, je to, že dokázal obstáť v tvrdých ekonomických podmienkach dnešnej slovenskej podnikateľskej reality a dať chlieb mnohým ľuďom z Prešova a okolia, ktorí si našli prácu v jeho firme.

Z histórie spoločnosti TOMARK

Spoločnosť TOMARK, s.r.o. vznikla v auguste roku 1995. Špecializuje sa na obrábanie, tvárnenie, delenie hutného materiálu a výrobu zváraných konštrukcií a komponentov najmä pre automobilový priemysel.

Široké spektrum technológií umožňuje náročným zákazníkom vyhotoviť výrobky podľa ich výkresovej dokumentácie, prípadne podľa konštrukčných riešení spoločnosti. Dynamický rozvoj počas svojej krátkej histórie indikuje, že firma je schopná plniť aj tie najnáročnejšie požiadavky svojich klientov. Dlhodobým zámerom spoločnosti je vybudovanie modernej, konkurencieschopnej firmy a to investovaním do najmodernejších technológií a investovaním do rozvoja zamestnancov.

Letecká škola TomarkAero

Vráťme sa však k lietadlu, ktoré získalo na veľtrhu v Nitre ocenenie „Strojársky výrobok roka 2011“. Jedinečnosťou lietadla VIPER SD-4 je celokovová konštrukcia, k čomu sa automaticky viažu nízke náklady na funkčnosť a komplexnú údržbu. Pevná a odolná kovová konštrukcia zvyšuje mieru bezpečnosti a zaručuje dlhú životnosť lietadla. Špičkové letové vlastnosti, rýchlosť, letovú stabilitu ocenia nielen skúsení piloti, ale aj leteckí výcvikové strediská (školy), leteckí inštruktori a ich začínajúci piloti.

Je preto prirodzené, že tam, kde sa vyrába lietadlo tohto typu, je aj letecká škola. Má názov TomarkAero a pre záujemcov pripravuje dva druhy leteckých výcvikov na lietadle Viper SD-4. Ten prvý je zameraný na základný výcvik pilotov LŠZ (Pilot lietajúcich športových zariadení), druhý je výcvik pilotov PPL (Private Pilot Licence - súkromný pilot letuňov).